

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 75/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. K. M., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu a na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 6 a čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 6 CoE 9/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. K. M. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2007 doručená sťažnosť Ing. K. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu a na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva

na spravodlivé súdne konanie a na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 6 a čl. 4 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 6 CoE 9/2007.

Zo sťažnosti vyplýva, že 13. októbra 2006 podal sťažovateľ Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) návrh na zastavenie exekučného konania proti povinnému. Uznesením okresného súdu sp. zn. Er 3116/1998 z 1. decembra 2006 bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú, zastavená a oprávnenému bola uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 2 110 Sk. Sťažovateľ podal 20. decembra 2006 proti uzneseniu okresného súdu odvolanie. Uznesením krajského súdu sp. zn. 6 CoE 9/2007 z 26. februára 2007 bolo uznesenie okresného súdu vo výroku o náhrade trov exekúcie potvrdené a účastníkom nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 29. mája 2007.

Uznesením krajského súdu došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označených článkov ústavy a dohovoru, pretože mu nebola priznaná odmena v súlade s vyčíslením, ktoré podal a v súlade so zákonom. Súd môže preskúmať vyčíslenie trov exekúcie a nepriznať exekútorovi trovy exekúcie, ktoré neboli účelne vynaložené. V danej veci však nie je spornou otázka, či úkony uvedené vo vyčíslení trov boli účelne vynaložené, ale to, či možno podľa ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) za počet hodín účelne vynaložených na exekúciu považovať súčet všetkých účelne vynaložených hodín bez ohľadu na skutočnosť, že exekučná činnosť bola vykonávaná v rôznych dňoch. Podľa názoru sťažovateľa je povinnosťou všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony v súlade s ich obsahom, zmyslom a cieľom. V tejto veci však krajský súd potvrdením uznesenia okresného súdu konal v rozpore s obsahom, zmyslom a účelom § 196 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a § 14 vyhlášky. Rovnaký právny názor zaujal aj Najvyšší súd

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rozsudku sp. zn. 2 M-Cdo 16/2005. Uznesenie krajského súdu je preto podľa názoru sťažovateľa zjavne arbitrárne a účinok jeho interpretácie a aplikácie právnych predpisov nezlučiteľný so základnými právami priznanými ústavou.

Sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci zákonom ustanoveným spôsobom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, práva, aby od neho nebola vyžadovaná povinná a nútená práca, podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru, základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a na ochranu pred vyvlastnením podľa čl. 20 ods. 3 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 6 CoE 9/2007 z 26. februára 2007 s tým, aby ústavný súd predmetné uznesenie zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a zakázal mu porušovať označené práva sťažovateľa. Napokon sa sťažovateľ domáha náhrady trov konania.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 6 CoE 9/2007-37 z 26. februára 2007 vyplýva, že krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. Er 3116/1998 z 1. decembra 2006 vo výroku o náhrade trov exekúcie s tým, že náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom nepriznáva. Podľa názoru krajského súdu z ustanovenia § 14 ods. 1 vyhlášky vyplýva, že odmena súdneho exekútora sa v súvislosti so zastavením exekúcie určuje podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu, pričom sa v tejto súvislosti nehovorí o jednotlivých úkonoch, ale o čase účelne vynaloženom na exekúciu. Odmeňovanie podľa jednotlivých úkonov je možné iba u tých úkonov, ktoré sa odmeňujú paušálnou sumou podľa § 15 vyhlášky. Rozhodujúcim kritériom na priznanie odmeny exekútora v súvislosti so zastavením exekúcie je podľa názoru krajského súdu určenie počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu z čoho vyplýva, že okresný súd postupoval pri priznaní odmeny správne a správne postupoval aj pri vyčíslení paušálne odmeňovaných úkonov a vyčíslení náhrady hotových výdavkov.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že aj najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 2 M-Cdo 16/2005 z 28. apríla 2006 vyslovil názor, že sčítavanie časov jednotlivých úkonov pri priznávaní trov exekúcie exekútorovi je v rozpore s ustanoveniami Exekučného poriadku a vyhlášky. Poukázal tiež na rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 CoE 74/2006 z 30. marca 2007, ktorým krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu na základe odvolania podaného exekútorom, v ktorom okrem iného namietal nesprávny postup súdu prvého stupňa pri sčítavaní časov vynaložených na jednotlivé úkony exekučnej činnosti, a uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 CoE 113/2006 z 23. marca 2007, v ktorom krajský súd zrušil uznesenie v napadnutej časti vo výroku o trovách exekúcie a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, keď sa nestotožnil s názorom okresného súdu, že súdny exekútor nemá nárok na náhradu základnej hodinovej sadzby za každý úkon exekučnej činnosti, ale za celkový čas účelne vynaložený na jednotlivé úkony exekučnej činnosti uvedené v časovej špecifikácii.

Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že mu je známy aj rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 M-Cdo 7/2006 z 28. mája 2007, z ktorého vyplýva, že uznesením Okresného súdu Žilina bola exekúcia zastavená, pričom oprávnenému bola uložená povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 4 620 Sk. Z odmeny vyčíslenej súdnym exekútorom v sume 6 048 Sk priznal Okresný súd Žilina iba 4 620 Sk, lebo bol toho názoru, že za výkon exekučnej činnosti podľa počtu hodín účelne vynaložených na exekúciu prislúcha iba odmena v sume 400 Sk, teda odmena za dve hodiny účelne vynaloženého času. Je preto zrejmé, že Okresný súd Žilina sčítal časy trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti vyjadrené v minútach, pričom preskúmal aj účelnosť času vynaloženého súdnym exekútorom na vykonanie toho-ktorého úkonu. Tento postup Okresného súdu Žilina je podľa názoru najvyššieho súdu správny. Z logického a lingvistického výkladu ustanovenia § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky vyplýva, že pri výpočte odmeny sa má zohľadniť počet účelne vynaložených hodín na exekúciu, a nie počet jednotlivých úkonov. Rozhodujúce je časové hľadisko jednotlivých úkonov, teda čas reálne potrebný na ich vykonanie. Bez relevancie je početnosť jednotlivých úkonov. Ak by zákonodarca vychádzal z toho, že základná hodinová sadzba 200 Sk patrí za každú aj začatú hodinu úkonu exekučnej činnosti, bol by použil v § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky formuláciu ako

v písm. b) tohto ustanovenia. Nestalo sa tak, a preto nie je v rozpore s § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky sčítanie časového trvania jednotlivých úkonov exekučnej činnosti nepresahujúcich jednu hodinu a na základe toho určenie odmeny vo výške podľa ustanovenia § 14 ods. 2 prvej vety vyhlášky. Pokiaľ by bolo úmyslom zákonodarcu oceňovať samostatne každý úkon exekučnej činnosti, ktorý nie je uvedený v § 15 ods. 1 vyhlášky, výslovne by to vyjadril v § 14 ods. 1 písm. a) vyhlášky. Za dôvodnú nemožno považovať ani námietku neprípustnosti skúmania účelnosti vynaloženého času na jednotlivé úkony exekučnej činnosti súdom. Práve účelnosť hodín vynaložených na exekúciu je predpokladom na priznanie odmeny exekútora. Trovy exekúcie, ktoré má uhradiť oprávnený, určuje vždy exekučný súd, ktorý nesie zodpovednosť za ich správnosť. Vychádzajúc z uvedených právnych názorov nepovažoval najvyšší súd mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky za dôvodné, a preto ho zamietol.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným rozhodnutím krajského súdu a možným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, nemožno vzhľadom na to uvažovať ani o porušení ďalších sťažovateľových práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy.

Výklad príslušných ustanovení vyhlášky, ktorý uplatnil okresný súd a v celom rozsahu ho potvrdil aj krajský súd vo svojom uznesení je celkom zrejme jedným z možných legitímnych výkladov, ktorý v nijakom prípade nemožno považovať ani za arbitrárny, ale ani za zjavne neodôvodnený. Rovnako treba hodnotiť aj výklad, ktorý presadzuje sťažovateľ.

Podľa zistenia ústavného súdu nie je v spornej otázke jednotná ani rozhodovacia prax senátov najvyššieho súdu, pretože i tieto posudzujú spornú výkladovú otázku dvojakým spôsobom (pozri už uvedené rozsudky najvyššieho súdu).

Nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu.

V súvislosti s namietaným porušením práva na zákaz povinnej a nútenej práce podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru treba osobitne uviesť, že táto časť sťažnosti je zjavne neopodstatnená aj z iného dôvodu.

Podľa čl. 4 ods. 2 dohovoru od nikoho sa nebude vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.

Z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu vyplýva, že o nútenú alebo povinnú prácu ide vtedy, ak sa vykonáva bez súhlasu dotknutej osoby, má nespravodlivý či vynútený charakter a výkon takejto práce je neodvratný (Van der Musselle c. Belgicko z 23. novembra 1983, *mutatis mutandis* aj I. ÚS 191/06).

Zo skutkového stavu daného prípadu je jednoznačné, že sťažovateľ ako súdneho exekútora požiadal o vykonanie exekúcie oprávnený. Keďže sťažovateľ nevidel dôvod požiadavku oprávneného odmietnuť, predložil vec súdu s tým, aby od neho získal poverenie na vykonanie exekúcie, čo sa aj stalo. Za tohto stavu preto vôbec nemožno hovoriť o tom, že by sťažovateľ vykonával v danej veci exekútorskú činnosť proti svojej vôli. Je to tak tým viac, že sťažovateľ vykonáva súdno-exekútorskú činnosť ako slobodné povolanie.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008